

Nominerad till
STENPRISET!

LEVANDE STEN

Femton pelare av Älvdalskvarnsit ramar in den nya askgravlunden vid Bomhus kyrka i Gävle. Stenens skiftningar påminner om trädets levande struktur.

TEXT **PETER WILLEBRAND** FOTO **MONICA SANDBERG & JONAS FRID**

▲ Pelarna har välvd utsida och plan insida, och är placerade i grupper om tre för att det hela inte ska bli för statiskt.

▲ På pelarnas plana insidor monteras aluminiumbrickor med de gravsattas namn.

Bomhus kyrka ligger i stadsdelen Bomhus i östra Gävle. Kyrkan uppfördes 1906 efter ritningar av arkitekt Erik Alfred Hedin.

Den tillhörande kyrkogården, som invigdes 1919, har historiska kopplingar till gamla lokala begravningstraditioner. Den inrymmer bland annat ett stenröse som är rester från en vikingagrav.

UNDER DET SENASTE året har en ny askgravlund tillkommit på kyrkogården. Femton pelare av Älvdalskvartsit bildar ett avgränsat cirkulärt rum, där centrum utgörs av ett träd som omges av en rund bänk för besökande.

– Trädet fanns redan i mitten av platsen och blev en naturlig utgångspunkt för cirkelformerna och det klassiska anslaget i gestaltningen. Även valet av Älvdalskvartsit knyter an till trädet, det är en sten som med sina skiftningar påminner om trädets levande struktur. Det blir inte minst tydligt i pelarnas runda former som får skikten i stenen att framträda som ådringar, säger Monica Sandberg, kyrkogårdsarkitekt på Landskapsgruppen och den som har ritat askgravlund.

De krysshamrade pelarna, som utöver

trädstammar även för tankarna till antiken, är satta i grupper om tre för att ge ett mindre statiskt intryck.

Pelarnas insidor har plana ytor och bildar en vägg som omger besökarna.

– Ytorna ska kläs med brickor av grå aluminium med de gravsattas namn, säger Monica Sandberg.

Hon betonar stenens betydelse för kyrkogårdens karaktär, både ur ett generellt och ett mer specifikt perspektiv:

– Stenen hör hemma på kyrkogården, och med den här formationen bryter den av och skänker en dramatik till platsen som i övrigt är ganska återhållsam.

VALET AV DEN rosa Älvdalskvartsiten knyter också an till Gävles stenhistoria. Den så kallade Gävlesandstenen är Gästriklands landskapssten och var tidigare vanlig som både kvarnsten och byggnadssten. Den finns bland annat i sockeln på klassiska Gävle brandstation som ritades av Ferdinand Broberg.

– Stenen finns även på Skogskyrkogården i Gävle och i en mur på Bomhus kyrkogård, men eftersom den inte bryts längre blev Älvdalskvartsiten en mycket bra ersättare med liknande karaktär, säger Monica Sandberg. ■

”Älvdalskvartsit är en sten som med sina skiftningar påminner om trädets levande struktur.”

Projekt: Askgravlund, Bomhus kyrka, Gävle.

Arkitekt: Monica Sandberg, Landskapsgruppen.

Beställare: Svenska kyrkan, Gävle.

Stenleverantör: Wasasten.